

Vergaderjaar 1998–1999

25 203

Nederlanders in buitenlandse gevangenissen en buitenlanders in Nederlandse gevangenissen

Nr. 13

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 16 juni 1999

Ten vervolge op mijn brief van 10 mei 1999 aan de vaste commissie voor Justitie kan ik u thans, mede namens mijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken, berichten dat de onderhandelingen met Marokko over **een bilateraal verdrag inzake de overbrenging van gevonnisse personen** zijn afgerond. Het ligt in ons voornemen het verdrag deze zomer te ondertekenen. Aangezien het verdrag voorziet in voorlopige toepassing vanaf één maand na de ondertekening ervan, verwachten wij dat verzoeken tot overbrenging vanaf september 1999 kunnen worden ingediend. Aldus wordt naar ons oordeel voldaan aan de in januari van dit jaar in uw Kamer uitgesproken wens om met Marokko tot een verdrag te komen. Na de ondertekening zal de procedure voor stilzwijgende goedkeuring worden voorbereid.

Voor wat betreft de inhoud van het verdrag, verwijzen wij allereerst naar de hierbij gevoegde ontwerp-tekst in de Franse taal¹. Het verdrag is in de Franse taal onderhandeld en zal worden ondertekend in het Frans, het Nederlands en het Arabisch. Met de vertaling en de verificatie van de drie taalversies is echter nog enige tijd gemoeid.

Tijdens de onderhandelingen bleek dat, hoewel Marokko reeds een aantal verdragen terzake heeft gesloten, het instrument van de overbrenging van gevonnisse personen een betrekkelijk nieuw fenomeen is in het Marokkaanse recht. Dit vormde ook de reden dat er aan Marokkaanse zijde een sterke voorkeur voor bestond het verdrag met Nederland dezelfde structuur te geven als zijn overige bilaterale verdragen. Aan deze wens is gevolg gegeven.

Inhoudelijk vertoont het verdrag, dat geheel verenigbaar is met het Nederlandse recht, veel overeenkomst met het Raad van Europa-verdrag inzake de overbrenging van gevonnisse personen van 1983. De afwijkingen zijn de volgende. Het Raad van Europa-verdrag bevat geen opsomming van weigeringsgronden. Staten kunnen om alle hun moverende redenen een overbrenging weigeren. Marokko hechtte aan

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

een aantal specifieke bepalingen waarin de belangrijkste weigeringsgronden zijn opgenomen. Het ontwerpverdrag bevat derhalve in artikel 4 een limitatief aantal verplichte weigeringsgronden, waarvan er drie betrekking hebben op het beginsel «ne bis in idem» en één er verwijst naar redenen van nationale veiligheid, soevereiniteit en «ordre public». Laatstbedoelde grond is niet ongebruikelijk in verdragen inzake internationale strafrechtelijke samenwerking. Artikel 5 bevat een niet limitatieve opsomming van facultatieve weigeringsgronden. De eerste betreft de situatie dat betrokkene de nationaliteit heeft van de staat van veroordeling, de tweede militaire delicten en de derde betreft de geldboeten. Zoals bekend, dienen deze in het algemeen te zijn voldaan voordat een overbrenging in overweging wordt genomen. Volgens de Nederlandse ambassade te Rabat levert de betaling van de opgelegde boetes in de praktijk meestal geen onoverkomelijke problemen op. Het was de Nederlandse wens de opsomming geen limitatief karakter te geven. Daarmee behoudt Nederland, evenals bij de toepassing van het Raad van Europa-verdrag, de mogelijkheid om ook in de relatie met Marokko conform het staande beleid, een overbrenging te weigeren, bij voorbeeld – behoudens bijzondere omstandigheden – in het geval betrokkene weliswaar Nederlander is, maar geen banden (meer) heeft met Nederland. De motiveringsplicht voor elke weigering als bedoeld in artikel 19, derde lid, vormt het logische sequeel van de hiervoor genoemde bepalingen.

Anders dan het Raad van Europa-verdrag bevat het onderhavige verdrag uitsluitend de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging (artikel 7). Het had onze voorkeur dat de in Nederland gangbare omzettingsprocedure zou kunnen worden gevolgd. Ondanks lange en uitvoerige discussies zowel in Rabat als in Den Haag én toezending van enkele voorbeelden van Nederlandse exequatur beslissingen, bleek het niet haalbaar die procedure in het verdrag op te nemen. Het Marokkaanse recht voorziet ook niet in die procedure. Overwegingen om uiteindelijk akkoord te gaan met de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging waren naast onze wens en die van Uw Kamer om snel een verdrag te sluiten: het feit dat in de bilaterale verdragen tussen Marokko en andere (EU-)landen eveneens uitsluitend genoemde procedure is opgenomen en, ten slotte, dat Nederland steeds meer wordt geconfronteerd met bezwaren van EU-landen tegen de toepassing van de exequatur-procedure, hetgeen alsdan leidt tot toepassing van de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging. Tijdens de onderhandelingen is wel afgesproken dat met name dit onderdeel van het verdrag zorgvuldig zal worden geëvalueerd, zodat Nederland na enige tijd desgewenst het alsnog opnemen van de exequatur-procedure aan de orde kan stellen.

Ten slotte bevat het onderhavige verdrag nog twee bepalingen (artikelen 11 en 13) die niet in het Raad van Europa-verdrag voorkomen, welke de bevoegdheden van de staat van tenuitvoerlegging na een overbrenging verhelderen.

Gelet op de wens om het verdrag zo snel mogelijk te kunnen toepassen is naar een juridische vorm daarvoor gezocht. Ik heb tijdens het overleg met de Vaste Commissie voor Justitie op 19 januari 1999 gezegd daarbij te denken aan een verdrag met een looptijd van een jaar dat meteen na ondertekening én zonder parlementaire goedkeuring in werking zou kunnen treden. Binnen het eerste jaar zou het verdrag vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd met het oog op de verlenging ervan. Die figuur kent het Marokkaanse recht niet. Het doel wordt nu via de weg van de voorlopige toepassing bereikt. Dat wil zeggen, dat het verdrag één

maand na ondertekening kan worden toegepast en de formele inwerking-treding pas plaatsvindt na de parlementaire goedkeuring. Logische consequentie is dat het verdrag een looptijd voor onbepaalde tijd krijgt.

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals